

Οδηγός για τις ενδοσχολικές και προαγωγικές εξετάσεις μαθητών με Αναπηρία ή και Ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες / Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία

➤ Οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που αναφέρονται στο Ν.3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α') εξετάζονται προφορικά ή γραπτά, κατά περίπτωση και ανάλογα με τις δυνατότητές τους. Υ.Α. 23519/Γ2, ΦΕΚ 258/2010, Υ.Α. απόφαση 28722/Γ2(3), ΦΕΚ 276/2010, Φ253/155439/Β6/1612-2009 (ΦΕΚ 2544/Β/30-12-2009)

➤ Σύμφωνα με το Ν. 4074, ΦΕΚ 88/2012, (Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες): «Σε όλες τις ενέργειες που αφορούν τα παιδιά με αναπηρίες, **το συμφέρον του παιδιού είναι πρωταρχικής σημασίας**» και τα άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα για το σκοπό αυτό περιλαμβάνουν και «Την ενθάρρυνση, σε όλα τα επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένων και όλων των παιδιών από νεαρή ηλικία, μιας στάσης σεβασμού των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες».

Οι στόχοι της αξιολόγησης

➤ Βασικός στόχος της αξιολόγησης του μαθητή με ή χωρίς ΕΕΑ είναι η ανατροφοδότηση της εκπαιδευτικής διαδικασίας και ο εντοπισμός των μαθησιακών ελλείψεων με σκοπό τη βελτίωση της προσφερόμενης σχολικής εκπαίδευσης. Κατά την αξιολόγηση των μαθητών με ΕΕΑ λαμβάνονται υπ' όψη **τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, ο ατομικός τρόπος, ο ρυθμός μάθησης και απόκρισης** (π.χ. μαθητές/μαθήτριες με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ) προκειμένου να συγκεντρωθούν κατά την αξιολόγησή τους έχουν ανάγκη από διευκολύνσεις που ανταποκρίνονται στις προσωπικές στρατηγικές και πρακτικές που έχουν αναπτύξει ώστε για να εκφράσουν τη μέγιστη απόδοσή τους). Φ.251/ 77753 /Α5 /16-5-2019

➤ Επισημαίνεται ότι οι μαθητές με αναπηρίες αξιολογούνται με ιδιαίτερη βαρύτητα στις δυνατότητες που αναπτύσσουν και αξιοποιούν σε σχέση με την **καθημερινή ζωή**. Η αξιολόγηση των μαθητών/τριών με ή χωρίς ΕΕΑ δεν αναφέρεται μόνο στην επίδοσή τους στα διάφορα μαθήματα, αλλά και σε άλλα χαρακτηριστικά τους, όπως είναι η **προσπάθεια που καταβάλλουν, το ενδιαφέρον τους, οι πρωτοβουλίες που αναπτύσσουν, η δημιουργικότητά τους, η συνεργασία τους με άλλα άτομα και ο σεβασμός των κανόνων λειτουργίας του σχολείου**.

➤ «Οι μαθητές με αναπηρίες (ΑμεΑ) αξιολογούνται με βάση τις γενικές αρχές της αξιολόγησης. Όσον αφορά τους σκοπούς της αξιολόγησης των ατόμων αυτών, ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στις δυνατότητες που ανέπτυξε και αξιοποιεί ο μαθητής σε σχέση με την καθημερινή ζωή. Επίσης, ιδιαίτερη έμφαση πρέπει να δίνεται α) στην αρχή της ολόπλευρης εκτίμησης της παρουσίας του μαθητή, ώστε η αξιολόγηση να μην εστιάζεται μόνο στις αδυναμίες του, β) στην παρωθητική αρχή της αξιολόγησης (ενθάρρυνση της προσπάθειας) και γ) στην συσχέτιση των δεδομένων. Υ.Α 21072α/Γ2, ΦΕΚ 303Β/2003

➤ Κατά τις ολιγόλεπτες, ωριαίες δοκιμασίες των τριμήνων και τις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις, οι μαθητές με Αναπηρία και Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες/Ειδικές μαθησιακές Δυσκολίες εξετάζονται (προφορικά ή γραπτά σύμφωνα με τη γνωμάτευση που έχουν καταθέσει στο σχολείο) από τον οικείο καθηγητή **ταυτόχρονα με τους μαθητές της τάξης στην οποία ανήκουν και στα ίδια θέματα**, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας. (Εγκύκλιος 28722/Γ2/12-03-2010 ΥΠΔΒΜΘ, σχετικά με το ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α')

Τα θέματα

➤ Σύμφωνα με το ΠΔ 126/2016, ΦΕΚ 211/Α/11-11-2016 και το ΠΔ 46/2016, ΦΕΚ 74/Α/22-4-2016 τα θέματα των ενδοσχολικών εξετάσεων ορίζονται από τους διδάσκοντες το μάθημα και **είναι κοινά για όλα τα τμήματα της τάξης**.

Τα άρθρα 5,6,7, (Π.Δ.126/2016 (ΦΕΚ 211/Α/11-11-2016) αναφέρονται σε **αποχρώντα λόγο διαφοροποίησης των θεμάτων**, όπως π.χ. σε περιπτώσεις τμημάτων που δεν καλύφθηκε η ύλη για διάφορους λόγους, οπότε πρέπει να διαφοροποιηθούν τα θέματά τους από τα υπόλοιπα τμήματα. Συγκεκριμένα:

6. Τα θέματα ορίζονται την ημέρα εξέτασης κάθε μαθήματος από τους διδάσκοντες το αντίστοιχο μάθημα κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους και είναι κοινά για όλα τα τμήματα της τάξης.

7. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατόν να δοθούν διαφορετικά θέματα, εάν συντρέχει **αποχρών λόγος**, ο οποίος αναγράφεται σε σημείωση στο έγγραφο που περιέχει τα θέματα και παράλληλα συντάσσεται και σχετική πράξη στο βιβλίο πράξεων του Διευθυντή του σχολείου.

Η αξιολόγηση και η βαθμολόγηση των μαθητών που υποστηρίζονται στα Τμήματα Ένταξης γίνεται σε **συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς των τμημάτων που ανήκουν οι μαθητές**. ΦΕΚ 1340/2002, Αριθ.Φ.353.1/324/105657/Δ1,

Υ.Α. 27922/Γ6/08-03-2007 (449 Β'), Εγκύκλιος 28722/Γ2/12-03-2010 ΥΠΔΒΜΘ, σχετικά με το ν. 3699/2008 (ΦΕΚ 199 Α'), ΦΕΚ 2585/2018 Αριθ. 66082/Δ3.

Οδηγίες προς τους εκπαιδευτικούς Γενικής και Ειδικής Αγωγής

Οι υποψήφιοι μαθητές με Αναπηρία/ Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες / Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες θα πρέπει κατά τη διάρκεια της εξέτασης να αντιμετωπίζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι σε καλή ψυχολογική κατάσταση και να αποδώσουν σύμφωνα με τις γνώσεις και τις ικανότητές τους. Όταν ο/η εκπαιδευτικός αντιληφθεί ότι οι μαθητές αισθάνονται άγχος και στρες, είναι αναγκαίο να τους ενημερώσουν για τη διαδικασία αξιολόγησης και να τους καθησυχάσουν. Η διαδικασία της αξιολόγησης πρέπει να πραγματοποιείται με κατανόηση και διακριτικότητα με στόχο την ενίσχυση και ενθάρρυνση των μαθητών.

A. Προφορική εξέταση μαθητών με Αναπηρία /ΕΕΑ/ΕΜΔ

Η αξιολόγηση των μαθητών με Αναπηρία /ΕΕΑ/ΕΜΔ με προφορικές δοκιμασίες συνιστά μια διαφοροποιημένη προσέγγιση που απορρέει από τις διαφοροποιημένες διδακτικές πρακτικές που οφείλεται να έχουν εφαρμοστεί προκειμένου να υποστηριχθούν μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες. Πρόκειται για μαθητές ικανούς να παρακολουθήσουν το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών της τάξης που φοιτούν, αλλά αντιμετωπίζουν δυσκολίες:

* στη διαχείριση του χρόνου,

* στο γραπτό λόγο

* στην απόδοση των γνώσεων και δεξιοτήτων τους με τους κοινούς τρόπους εξέτασης.

Η διαφοροποιημένη αυτή προσέγγιση κατά τη διαδικασία εξέτασης σκοπεύει μόνο στην παροχή της δυνατότητας για διευκολύνσεις που ανταποκρίνονται στις προσωπικές στρατηγικές και πρακτικές που έχουν αναπτύξει **ώστε να εκφράσουν τη μέγιστη απόδοση των γνωστικών δεξιοτήτων τους**, τις οποίες λόγω των γνωστικών ή άλλων δυσκολιών δυσκολεύονται να αποδώσουν με τους συνήθεις τρόπους, με τους οποίους αποδίδουν οι συνομήλικοί τους.

B. Γραπτή εξέταση μαθητών με Αναπηρία /ΕΕΑ/ΕΜΔ

Σύμφωνα με το Νόμο 4488/Τεύχος Α' 137/13.09.2017, κεφάλαιο β«Κάθε φυσικό πρόσωπο ή νομικό πρόσωπο δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου υποχρεούται να διασφαλίζει την ισότιμη άσκηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ στο πεδίο των αρμοδιοτήτων ή δραστηριοτήτων του, λαμβάνοντας κάθε πρόσφορο μέτρο και απέχοντας από οποιαδήποτε ενέργεια ή πρακτική που ενδέχεται να θίγει την άσκηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ.

Ιδίως, υποχρεούται ... γ) να παρέχει, όπου απαιτείται σε συγκεκριμένη περίπτωση, **εύλογες προσαρμογές υπό τη μορφή εξατομικευμένων και κατάλληλων τροποποιήσεων, ρυθμίσεων και ενδεδειγμένων μέτρων, χωρίς την επιβολή δυσανάλογου ή αδικαιολόγητου βάρους**, ε) να προάγει με θετικά μέτρα την ισότιμη συμμετοχή και άσκηση των δικαιωμάτων των ΑμεΑ στον τομέα της αρμοδιότητάς ή δραστηριότητάς του», **μπορεί να τροποποιηθεί ο τρόπος εξέτασης των μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, και όχι το περιεχόμενο των εξεταζόμενων θεμάτων.**

Τα θέματα αυτά ενδεικτικά μπορεί να έχουν τη μορφή: **διαβαθμισμένης δυσκολίας, ερωτήσεις κλειστού τύπου, – αντιστοιχίσης, σύντομης απάντησης, συμπλήρωσης κενών κτλ.**

Στα σχολεία όπου λειτουργούν Τμήματα Ένταξης ή Παράλληλη Στήριξη **προτείνεται η συνεργασία του/της εκπαιδευτικού ΕΑΕ της αντίστοιχης ειδικότητας με τους/τις εκπαιδευτικούς που συντάσσουν τα θέματα για τις εξετάσεις.** Ο στόχος αυτής της συνεργασίας είναι η **εύλογη προσαρμογή των θεμάτων και η τελική αξιολόγηση**, λαμβάνοντας υπ' όψη τις μαθησιακές δυσκολίες ή τις Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες του/της μαθητή

Γ. Ενημέρωση εκπαιδευτικών για τις γνωματεύσεις των μαθητών με Αναπηρία ή/και ΕΕΑ/ΕΜΔ

Οι εκπαιδευτικοί, προκειμένου να εξετάσουν και να αξιολογήσουν τους μαθητές με Αναπηρία ή/και ΕΕΑ/ΕΜΔ θα πρέπει **απαραίτητα να έχουν ενημερωθεί από πριν** για τις Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες /Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές από τη γνωμάτευση που αυτοί προσκομίζουν στο σχολείο. Θα πρέπει να γνωρίζουν επίσης τις τυχόν **προτάσεις παρέμβασης και αξιολόγησης** που προτείνει ο δημόσιος φορέας αξιολόγησης σε σχέση με τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές **ώστε να τις έχουν ήδη εφαρμόσει τόσο κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους**, αλλά και να τις λάβουν σοβαρά υπόψη κατά την περίοδο των εξετάσεων σχετικά με τον **τρόπο και τη διαδικασία εξέτασης και αξιολόγησης των μαθητών αυτών.**

Δ. Προφορική Εξέταση – Αξιολόγηση μαθητών στο Φάσμα του Αυτισμού (ΔΑΦ)

Κατά την αξιολόγηση – βαθμολόγηση οι μαθητές με Διαταραχές Αυτιστικού Φάσματος έχουν ανάγκη από πολύ **συγκεκριμένες και προβλέψιμες διαδικασίες** οι οποίες βοηθούν στη μέγιστη απόδοσή τους (π.χ. μπορεί να ζητήσουν να σταθούν όρθιοι ή μπορεί να αποδιοργανώνονται από το επίμονο βλέμμα,).

Οι ερωτήσεις που τους απευθύνονται χρειάζεται να είναι: **σύντομες και συγκεκριμένες, να δίνονται κατά μικρότερες περιόδους, να αποφεύγονται οι γενικού τύπου ερωτήσεις – παρατηρήσεις.**

Χρειάζεται να απευθύνονται **παραινητικές ερωτήσεις**, σε κάθε φάση της αξιολόγησης – βαθμολόγησης και να **μεσολαβεί μικρός χρόνος αναμονής ή σιωπής** προκειμένου οι μαθητές να απαντήσουν.

Αποφεύγονται ερεθίσματα που παρενοχλούν τους μαθητές με .Α.Φ. να **συγκεντρωθούν** και αφορούν την ιδιαίτερη λειτουργικότητά τους ως **προς τις αισθήσεις** τους (θόρυβοι ή συζητήσεις στο περιβάλλον της αίθουσας, αποφυγή βλεμματικής επαφής, μεταβολές του φωτισμού κλπ.).

E. Προφορική εξέταση – Αξιολόγηση μαθητών με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (Ε.Μ. Δ.) ή/και ΔΕΠ-Υ

Όσον αφορά στους μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες (Ε.Μ.Δ) προτείνονται τα εξής: Οι μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (δυσλεξία, δυσγραφία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία) αντιμετωπίζουν **κυρίως** δυσκολίες στη διαχείριση του **γραπτού λόγου και στην αυθόρμητη παραγωγή γραπτού και ρέοντος λόγου** (π.χ. δυσκολίες στην ανάγνωση μεγάλων κειμένων, ασυνέπειες ως προς την ορθή γραφή και τη σύνταξη, αγνόηση των συμβόλων τονισμού και στίξης, κλπ.).

Για τον λόγο αυτό άλλωστε αξιολογούνται με προφορικές δοκιμασίες. Καλό είναι οι ερωτήσεις που τίθενται κατά την **προφορική εξέταση να διαβάζονται σιωπηλά από τους μαθητές** και στη συνέχεια **μεγαλόφωνα από τον/την εκπαιδευτικό**, ώστε να παρέχονται οι **απαραίτητες διευκρινίσεις και να γίνεται κατανοητό το περιεχόμενό τους.**

Σε περίπτωση που οι μαθητές δεν έχει κατανοήσει την εκφώνηση του θέματος, τότε **καλό είναι να αναδιατυπώνεται η ερώτηση.**

Προτείνεται η ενθάρρυνση της ανάπτυξης μιας απάντησης που δεν θεωρείται επαρκής με **παροχή διευκρινίσεων**, ενώ καλό είναι να τους προσφέρεται χρόνος, στην περίπτωση που αυτός ζητηθεί και είναι αναγκαίος.

Συχνά **συνεμφανίζουν δυσκολίες στη συγκέντρωση και στην επικέντρωση προσοχής** και απορροφώνται από τους θορύβους του «φόντου» (συζητήσεις στον διάδρομο, θορυβώδης κινητικότητα κλπ).

Προτείνεται, ο **χώρος** όπου θα πραγματοποιηθεί ή γραπτή ή προφορική εξέταση να μην έχει πολλά **οπτικά και ακουστικά ερεθίσματα.**

Όταν οι μαθητές κατά τη διάρκεια της προφορικής εξέτασης εμφανίζουν έντονα στοιχεία **υπερκινητικότητας ή νευρικότητας**, καλό είναι να διακόπτεται η διαδικασία εξέτασης με ένα **ολιγόλεπτο διάλειμμα**, ώστε να γίνεται «αποσυμπίεση» της έντασης με μια κινητική δραστηριότητα – διαδικασία μέσα στο χώρο.

Οι εκπαιδευτικοί προτείνεται να βοηθούν τους μαθητές με **παραινήσεις και μη λεκτικές συμπεριφορές διαμεσολάβησης και επικοινωνίας για επαναφορά των μαθητών** στο έργο τους και **αποτροπής της διάσπασής τους** όταν αυτό κρίνεται απαραίτητο ως προς τη συγκέντρωση και ως προς την **τήρηση του χρόνου** και για να εξασφαλίζεται η αδιάταρακτη ροή της διαδικασίας

ΣΤ. Προφορική εξέταση μαθητών με Αναπηρία /ΕΕΑ/ΕΜΔ στο μάθημα της Έκθεσης

Κατά την εξέταση των μαθητών στο μάθημα της Έκθεσης η αξιολόγησή τους θα πρέπει να επικεντρώνεται στην **κατανόηση των βασικών αξόνων** γύρω απ' τους οποίους κινείται το θέμα και η **κριτική ικανότητα** του μαθητή όσον αφορά στη **χρήση επιχειρηματολογίας** στην παρουσίαση του θέματος.

Στην περίπτωση της προφορικής εξέτασης, προτείνεται η χρήση της πρόχειρης σελίδας όπου οι μαθητές θα μπορούν να καταγράψουν σκέψεις και ιδέες για το θέμα, λέξεις ή ορισμούς που θεωρούν σημαντικούς, σχεδιαγράμματα και γενικά οτιδήποτε θεωρούν βοηθητικό στο να διευκολυνθούν ώστε να εκφράσουν προφορικά τις σκέψεις και τις απόψεις τους γύρω από το θέμα.

Ζ. Προφορική εξέταση μαθητών με Αναπηρία /ΕΕΑ/ΕΜΔ στα μαθήματα θετικών επιστημών

Κατά την εξέταση – αξιολόγηση των μαθημάτων των θετικών επιστημών καταβάλλεται προσπάθεια να αξιολογηθούν οι **γνώσεις, η ανάπτυξη σκεπτικού και στρατηγικής επίλυσης των προβλημάτων** πέραν των υπολογιστικών και χειριστικών δυσκολιών (π.χ. αναριθμητισμό) που άλλωστε συνιστούν μέρος των δυσκολιών των μαθητών με Ε.Μ.

Οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να έχουν υπόψη τους πως οι μαθητές παρουσιάζουν συχνά **δυσκολίες στη βραχύχρονη και μακρόχρονη μνήμη** και κατά συνέπεια στην **από μνήμης αναπαραγωγή τύπων και ορισμών.**

Οι μαθητές που αντιμετωπίζουν Ε.Μ.Δ. του τύπου δυσαριθμησίας, αστοχούν πολλές φορές στη χρήση των **συμβόλων και των πρόσημων**. Σε αυτήν την περίπτωση προτρέπουμε τους μαθητές να **διατυπώσουν ξανά την απάντησή τους, χωρίς να τους υποδεικνύουμε τη σωστή απάντηση.**

Προκειμένου να μην καταναλώσουν όλο τον χρόνο τους στη λάθος κατεύθυνση, μπορεί να υποδειχθεί με μια **γενική παραίνεση** να προσέξουν τα σύμβολα και τα πρόσημα.

Λαμβάνεται υπ' όψη ο **συλλογισμός και ο τρόπος** που ακολούθησαν οι μαθητές για την επίλυση της άσκησης ή την απόδειξη μίας θεωρίας.

Αν στην απάντηση κάποιου θέματος απαιτείται γραφική παράσταση και ο υποψήφιος αδυνατεί να γράψει, ο εξεταστής μπορεί να σχεδιάσει τη γραφική παράσταση καθ' υπόδειξη του εξεταζόμενου.

H. Προφορική εξέταση μαθητών με Αναπηρία /ΕΕΑ/ΕΜΔ στα θεωρητικά μαθήματα

Όταν οι εξεταζόμενοι μαθητές με Αναπηρία /ΕΕΑ/ΕΜΔ καλούνται να απαντήσουν σε θέματα όπως είναι η Ιστορία, η Βιολογία κλπ., και εφόσον ο εξεταστής διαπιστώνει ότι οι εξεταζόμενοι αδυνατούν να αποδώσουν το εξεταζόμενο αντικείμενο με συνεχή λόγο, μπορούν να τους εξετάσει με την **υποβολή ερωτήσεων**, οι οποίες θα τον διευκολύνουν στην διατύπωση των γνώσεων, αλλά **δε θα πρέπει να είναι τέτοιας μορφής που θα υποδεικνύουν την απάντηση**.

Ερωτήσεις που αρχίζουν με συγκεκριμένες λέξεις, όπως: ποιος, πότε, πού, πώς, γιατί προτείνονται ως πιο πρόσφορες σ αυτή την περίπτωση, γιατί με αυτόν τον τρόπο η αξιολόγηση επικεντρώνεται στη **διαπίστωση της κατανόησης των βασικών εννοιών του θέματος και ενεργοποιείται η κριτική ικανότητα των μαθητών**.

Αν κατά τη διάρκεια της εξέτασης ο εξεταζόμενος ζητήσει την ανάγνωση κάποιου ερωτήματος, τότε ο εξεταστής θα μπορούσε να **επαναλάβει άλλη μία φορά** την ανάγνωσή του.

Θ. Ο Ρόλος του εκπαιδευτικού της Παράλληλης Στήριξης

Βασική προϋπόθεση για τη σωστή διαδικασία είναι η σύμφωνη γνώμη και η συνεργασία των εκπαιδευτικών Παράλληλης Στήριξης (Π.Σ.) με τους εκπαιδευτικούς γενικής αγωγής. Ο εκπαιδευτικός Π.Σ.:

- Παρευρίσκεται στην αίθουσα όπου ο μαθητής περιμένει να λάβει τα θέματα. Αφού δοθούν οι σχετικές εξηγήσεις από τον εκπαιδευτικό της γενικής αγωγής ο εκπαιδευτικός Π.Σ. διακριτικά θα διερευνήσει την πιθανότητα αν αρχικά χρειάζεται ο μαθητής κάποια περαιτέρω επεξήγηση επί των ερωτήσεων, χωρίς να του υποδείξει ή να υπονοήσει την απάντηση. Στη συνέχεια ο μαθητής καλείται να επεξεργαστεί τα θέματα.
- Ενημερώνει τον μαθητή σχετικά με τον υπολειπόμενο χρόνο που έχει στη διάθεσή του καθώς συχνά οι μαθητές με ΕΕΑ ή /και ΕΜΔ δεν μπορούν να υπολογίσουν το χρόνο που τους διατίθεται.
- Οι εκπαιδευτικοί Π.Σ. σε συνεργασία με τους/τις εκπαιδευτικούς του τμήματος λειτουργούν παραινεντικά προς τους/τις μαθητές τρεις με ΕΕΑ/ΕΜΔ βοηθώντας τους/τις να αναπτύξουν το μέγιστο των δυνατοτήτων και ικανοτήτων τους κατά την εξέταση.
- Καθώς συχνά οι μαθητές με ΕΕΑ/ΕΜΔ παρουσιάζουν ελλείμματα στη βραχύχρονη μνήμη, κατανόηση κλπ., κατά τη διάρκεια της επεξεργασίας των θεμάτων από τον μαθητή, ο/η εκπαιδευτικός Π.Σ. ίσως χρειαστεί να αποσαφηνίσει / διευκρινίσει επιπλέον σημεία τα οποία μπορεί να μην γίνονται κατανοητά από το/τη μαθητή/τρια χωρίς να του/της υποδείξει ή να υπονοήσει την απάντηση.
- Αν πρόκειται για μαθητή με ΕΕΑ ή/και ΕΜΔ για τον οποίο υπάρχει εισήγηση για προφορική εξέταση, ο εκπαιδευτικός Π.Σ. τον συνοδεύει στον αρμόδιο καθηγητή, ώστε να εξεταστεί προφορικά.
- Κατά την προφορική εξέταση εκπαιδευτικός Π.Σ. θα ενεργήσει επικουρικά αν κριθεί χρήσιμο να απλοποιήσει ή να μοιράσει ένα ερώτημα σε μικρότερα μέρη, σε περίπτωση που ο μαθητής δεν κατανοήσει την ερώτηση ή πανικοβληθεί και χαθεί.
- Στην περίπτωση που εκπαιδευτικός Π.Σ. υποστηρίζει μαθητές που μπορεί να εξετάζονται ταυτόχρονα, παρευρίσκεται σ' αυτόν που θεωρείται ότι είναι περισσότερο αναγκαίο.
- Από κοινού οι εκπαιδευτικοί Γενικής και Ειδικής Αγωγής δρουν ως προς το όφελος των μαθητών με ΕΕΑ/ΕΜΔ, όπως και ως προς όφελος του συνόλου των μαθητών/τριών του σχολείου.

Επισημαίνεται ότι η ιδιαίτερη αντιμετώπιση των εξεταζόμενων **δεν συνιστά σε καμία περίπτωση επιεική αξιολόγηση ή άλλης μορφής ιδιαίτερη μεταχείριση, αλλά σκοπεύει μόνο στην παροχή της δυνατότητας να εξωτερικεύσουν τις γνώσεις, τις οποίες λόγω της πάθησής τους αδυνατούν να εξωτερικεύσουν με το γραπτό λόγο**. Είναι αυτονόητο ότι, όλοι οι συμμετέχοντες στην επιτροπή εξέτασης των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες δεν επιτρέπεται να συμπεριφέρονται περιφρονητικά ή απαξιωτικά έναντι των εξεταζόμενων. (Φ.251/ 77753 /Α5 /16-5-2019)